

Мадарски конник

ВКЛЮЧЕН В СПИСЪКА НА ЮНЕСКО ПРЕЗ 1979 Г.

Мадарският конник е единственият скален релеф в Европа от ранното Средновековие. На 29 юни 2008 г., след проведена национална анкета, е обявен за глобален символ на България. Има вариант изображението му да бъде поставено на първата българска евромонета.

Намира се в Североизточна България, близо до село Мадара. Представява скален релеф (барелеф), изсечен през VIII в. сл. Хр. върху отвесна скала на 23 м височина. Размерите на изображението са 2,6 м височина и 3,1 м основа (ширина). Представява конник в естествена големина, летящ пред него орел, подскочило куче, което го следва и прободен с копие лъв.

Според някои теории, композицията символизира победа над врага, напомня триумфалните сцени и античните художествени традиции. Според други изобразява хан Тервел като победител. Детайлите подкрепят тезата за (пра-) българския произход на релефа. Прабългарските надписи са на гръцки език и съобщават за събития между България и Византия през 8–9

в. при хановете Тервел, Кормисош и Омуртаг.

Барелефът е бил свързан със създадения от хан Омуртаг голям култов комплекс (на терасата под скалите), включващ езическо светилище, капища (езически храмове), дворцови и жилищни сгради и други постройки. В подножието на скалите има голяма пещера, наречена „Пещерата на нимфите“, където в древността траките са почитали своите божества.

Има и някои модерни трактовки на въпроса какво представлява Мадарският конник. Според тях отговорът е: хороскопно изображение на момента на създаването на първата българска държава в Европа от кан Авитохол през 165 г. Датата е дадена в „Именника на българските канове“, съставен през 765 г. по повод 600-годишнината от основаването на България. В „Именника“, тя е посочена като ДИЛОМ ТВИРЕМ, т.е. годината на Змията, месец четвърти.

Смелата идея е лансирана от Александър Алексиев-Хофарт в книгата му „Изгубените кодове на древните българи“. Авторът базира на сложни компютърни изчисления

и на „Именника“, в който се съобщава, че преди идването на Аспарух, са управлявали петима български владетели в продължение на 515 г. Изображението-хороскоп от Мадарските скали с точност до часове посочва небесно събитие през 165 г., което древните българи са избрали за звезден паметник при раждането на България, а именно 22 август 165 г.

Тази теория дава две трактовки за това какво точно изобразява барелефът. Според първата, конникът символизира Слънцето. Въръжен е не с копие и стрели, а с пастирска гега – символ на Слънцето като небесен пастир. Животното под конника не е лъв, а тигър, наричан от древните българи „барс“. В предните си лапи барсът държи змия – символ на годината на Змията (165 г.). Кучето символизира планетата Венера.

Според втората трактовка, конникът е могъщия Юпитер, който по това време е съвпадал с войнствения Марс. Докато Слънцето е небесният пастир през деня, то Юпитер е небесният пастир през нощта. Той е и планетата, която е била на особена почит у древните българи. В астрологията, Юпитер се нарича Големият добротворец и е носител на слава, щастие и успех. Барсът в краката на коня е планетата Марс, която е управител на съзвездието Барс (Овен), и затова е изобразена със същия символ. Кучето изобразява Луната, а змията отново символизира годината на събитието.

Тази теория има свое обяснение за създаването на барелефа. Първата българска държава е била създадена в подножието на Кавказ от кан Авитохол след преселението на българите от районите на Памир и Хиндокуш през 165 г. Идвайки на територията на днешна България, прабългарите увековечават това събитие, за да подчертаят древността и приемствеността на българската държавност, а също и благословиенето, дадено от звездите – подобно тяхно разположение може да се повтори едва след 26 000 години. ■